

Förvaltningsrätten i Luleå
Skeppsbrogatan 43
972 31 Luleå

**Överklagande och begäran om inhibition av
Länsstyrelsen i Jämtlands läns beslut 2016-11-11 om tillstånd till
skydds jakt efter järv inom Jijnjevaerie sameby,
diarienummer 218-7376-2016**

Svenska Rovdjursföreningen (nedan: *föreningen*) överklagar härmed Länsstyrelsen i Jämtlands läns (nedan: *länsstyrelsen*) beslut den 11 november 2016 om skydds jakt efter järv inom Jijnjevaerie sameby, diarienummer 218-7376-2016, och begär omedelbar inhibition av beslutet.

Klaganden

Svenska Rovdjursföreningen
Organisationsnummer: 883202-3264
Adress: Masthamnen, 116 30 STOCKHOLM
Telefon: 08 441 41 17
E-post: info@rovdjur.se

Yrkanden

Svenska Rovdjursföreningen yrkar att Förvaltningsrätten upphäver Länsstyrelsen i Jämtlands läns beslut den 11 november 2016 om skydds jakt efter järv inom Jijnjevaerie sameby, diarienummer 218-7376-2016.

Svenska Rovdjursföreningen yrkar också att Förvaltningsrätten med omedelbar verkan inhiberar Länsstyrelsens förordnande om att beslutet ska gälla även om det överklagas.

Svenska Rovdjursföreningen

Masthamnen, 116 30 Stockholm | tel 08-441 41 17 | info@rovdjur.se
www.rovdjur.se | org.nr 883202-3264 | bg 5509-3876 | pg 149 42-7

Inhibition

Länsstyrelsen i Jämtlands län fattade beslutet om skydds jakt den 11 november 2016. Jakten fick enligt beslutet påbörjas redan samma dag och pågå som längst till och med 25 november 2016. Länsstyrelsen har använt sig av möjligheten att besluta om ett verkställighetsförordnande enligt jaktförordningen 59 §, vilket innebär att jakten kan fortgå utan hinder av att beslutet överklagas.

Enligt förvaltningslagen 29 § kan en myndighet som har att pröva överklagande förordna om att beslutet tills vidare inte ska gälla (så kallad inhibition).

Skälet till att föreningen begär att beslutet inhiberas är att järvarna annars kommer att hinna fällas innan ärendet avgörs slutgiltigt. Det är på grund av beslutets utformning bråttom, eftersom jakten redan är påbörjad. Om beslutet om skydds jakt på två järvar verkställs och järvarna skjuts kan den uppkomna skadan inte repareras vid bifall till besvären.

Lagligheten av beslutet ifrågasätts eftersom det trädde i kraft redan samma dag som beslutet fattades, även om det överklagas. Detta utgör hinder mot en effektiv prövning av beslutet, och står därför i strid med effektivitetsprincipen i EU-rätten och artikel 9.4 i Århuskonventionen.

Lagligheten av beslutet ifrågasätts även på grund av att beslutet strider mot jaktförordningen, EU:s art- och habitatdirektiv och miljöbalken. Det är därför, enligt föreningens mening, sannolikt att föreningens talan kommer att bifallas och Länsstyrelsens beslut upphävas.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen har beviljat skydds jakt på två järvar inom ett jaktområde som till stor del är beläget inom Natura 2000-området Gråberget – Hotagsfjällen, SE0720199.

Beslutet anges ha fattats med stöd av jaktförordningen §§ 15, 21, 23, 23 a tredje punkten, 23 b, 24 d och 33, med beaktande av skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) och undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 samma direktiv, samt Naturvårdsverkets beslut (dnr NV-04080-15) om överlämnande av rätt att fatta beslut om skydds jakt efter björn, varg, lo och järv till vissa länsstyrelser.

Svenska Rovdjursföreningen

Centrala bland de lagutrymmen i jaktförordningen som länsstyrelsen åberopar i beslutet är:

23 a § Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas.

(...)

3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom

och

23 b § Om det finns förutsättningar enligt 23 a § får Naturvårdsverket efter ansökan av den som riskerar att drabbas av skada eller på eget initiativ besluta om skydds jakt efter björn, varg, järv, lo, säl eller örn. Om det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå, får beslut om skydds jakt fattas även om någon skada inte har inträffat.

Motivering till att beslutet ska upphävas

Föreningen anser att flera av de enligt gällande rätt nödvändiga förutsättningarna för skydds jakt på järv inte är uppfyllda:

- Länsstyrelsen har inte prövat jaktens tillåtlighet enligt miljöbalken kap. 7 §§ 28a och 28b.
- Länsstyrelsen har inte visat att det inte finns någon annan lämplig lösning.
- Länsstyrelsen har inte heller visat att jakten inte försvårar uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus för järv i Sverige.
- Beslutet innehåller heller inte någon dokumentation som visar att allvarlig skada kommer att uppstå om inte skydds jakten genomförs.

I nedanstående text utvecklar vi grunden till våra yrkanden.

Natura 2000-lagstiftningen

Länsstyrelsen har i sitt beslut fullkomligt förbisett att det aktuella jaktområdet till stor del ligger inom ett Natura 2000-område, Gråberget-Hotagsfjällen SE0720199, och att järven är en av de utpekade arterna för Natura 2000-området.

För sådana områden gäller miljöbalken kap. 7 § 28 a stycke 1, som anger att tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i naturområdet. Föreningen menar att jakt på en av de utpekade arterna i ett Natura 2000-område otvivelaktigt är en åtgärd som kan påverka miljön i området på ett betydande sätt, i synnerhet när det gäller en art som bara förekommer med ett litet antal individer i Natura 2000-området.

Av miljöbalken kap. 7 § 28 b framgår att:

”Tillstånd enligt 28 a § får lämnas endast om verksamheten eller åtgärden ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder inte

- 1. kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas,*
- 2. medför att den art eller de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna.”*

Dessa lagregler är en del av Sveriges implementering av artikel 6 i art- och habitatdirektivet, som Sverige i egenskap av medlemsstat i EU är förpliktigt att följa.

Länsstyrelsens beslut inbegriper inte något tillstånd enligt miljöbalken kap. 7 §§ 28 a och 28 b. Föreningen menar att jakten därmed är olaglig så länge sådant tillstånd inte givits.

Beslutet innehåller inte heller någon bedömning av om skyddsjakten medför att järven i Natura 2000-området utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten. Enligt miljöbalken kap. 7 §§ 28 b krävs en bedömning av detta för att länsstyrelsen ska kunna ge tillstånd.

Slutsats: Genom att meddela tillstånd till skyddsjakt efter varg inom ett Natura 2000-område, utan att pröva om detta är tillåtligt enligt miljöbalken kap. 7 §§ 28 a och 28 b, har länsstyrelsen åsidosatt såväl miljöbalken som Sveriges förpliktelser gentemot EU.

Annan lämplig lösning

I länsstyrelsens beslut, sidan 5, återfinns standardformuleringen:

”Länsstyrelsen gör en samlad bedömning i varje enskilt fall. Länsstyrelsen bedömer skadornas omfattning, förväntad skadebild, om skadeförebyggande åtgärder gjorts och vilka möjligheter till förebyggande av skada som finns samt möjlighet till annan lämplig lösning än skydds jakt.”

Längre ner diskuterar länsstyrelsen sedan ett antal andra möjligheter till lämplig lösning, men förkastar dem – såvitt vi kan förstå av beslutet – utan att de har prövats i det enskilda fallet.

Till exempel skriver man på sidan 6 om alternativet att mota bort järven:

”I detta fall befinner sig järven inom sitt naturliga hemområde och chansen att järven återkommer är därför överhängande.”

och om alternativet ökad bevakning:

”Då det denna tid på året är mörkt stora delar av dygnet och järven ofta genomför sina jaktförsök och störningar på renar nattetid så löses inte problemet genom ökad bevakning.”

Föreningen vill här påminna om att för varje dokumenterad föryngring av järv får samebyn 200 000 kr för att täcka förluster och merarbete. Summan 200 000 kr utbetalas enligt gällande ersättningssystem av Sametinget oavsett om renar har dödats eller inte. Ersättningssystemets grundprincip är ersättning för rovdjursförekomst, och det har varit i bruk sedan 1996. Vi anser att man då åtminstone kan *göra ett försök* att mota bort järv tills samlingen är klar och renarna flyttade till vinterbetesmarkerna.

Likaså borde man kunna *prova* om mänsklig närvaro i närheten av renarna nattetid avhåller järv från att närma sig renarna tills de är samlade och flyttade.

Renflyttningen sker nuförtiden oftast med lastbil, vilket också kan ses som en förebyggande insats eftersom renarna snabbt skiljs från det aktuella området med rovdjur.

Jaktförordningens villkor om att ingen annan lämplig lösning finns innebär, som också framhålls i Naturvårdsverkets riktlinjer för skydds jakt¹, att skydds jakt är ett sista alternativ när alla andra rimliga alternativ har uteslutits.

Slutsats: Föreningen anser att länsstyrelsen inte har visat att förutsättningen i jaktförordningen § 23 a om att ingen annan lämplig lösning finns skulle vara uppfylld i det aktuella fallet.

Gynnsam bevarandestatus

För att en art ska kunna ha gynnsam bevarandestatus krävs bland annat att artens populationsstorlek i landet minst uppgår till ett referensvärde som kallas Favourable Reference Population (FRP). Naturvårdsverket har genom beslut den 16 december 2013 angett att detta referensvärde för järv är 600 individer².

Järvstammen i Sverige har minskat sedan 2012, då den beräknades till 752 individer. År 2015 sjönk antalet till 585, det vill säga under referensvärdet för gynnsam bevarandestatus. I år har antalet sjunkit ytterligare och beräknas nu till bara 499 järvar³.

Den minskning som pågått under flera år har alltså nu lett till att den svenska järvstammen är långt under (ca 100 djur för lite) det referensvärde som krävs för att järven ska kunna ha gynnsam bevarandestatus.

I länsstyrelsens beslut viftas detta bort utan närmare analys genom följande mening på 6:

Länsstyrelsen bedömer mot bakgrund av järvpopulationens goda utveckling på länsnivå, trots att järvpopulationen på nationell nivå ej bedöms uppnå gynnsam bevarandestatus, att en begränsad skydds jakt efter järv inom Jijnjevaerie sameby varken försvårar eller hindrar uppnåendet av gynnsam bevarandestatus på nationell nivå.

1 Naturvårdsverket 2014. Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt.
<http://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/6500/978-91-620-6568-3/>

2 <http://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Vaxter-och-djur/Rovdjur/Fakta-om-jarv/>

3 <http://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/jarv-populationsestimat/>

Svenska Rovdjursföreningen

Masthamnen, 116 30 Stockholm | tel 08-441 41 17 | info@rovdjur.se
www.rovdjur.se | org.nr 883202-3264 | bg 5509-3876 | pg 149 42-7

Föreningen menar tvärtom att eftersom järvstammen uppvisar en minskande trend och eftersom den enligt officiella beräkningsgrunder befinner sig under referensvärdet för gynnsam bevarandestatus, så måste även Jämtlands län bidra till att populationen åter ökar.

Föreningen menar också att effekten av ett jaktbeslut inte kan bedömas enbart utifrån det antal individer som det aktuella beslutet omfattar, utan vad som måste bedömas är den samlade effekten av om jaktbeslut regelmässigt fattas på sådana grunder som i det aktuella fallet. Om länsstyrelsen fortsätter att bevilja skydds jakt efter järv på så lösa grunder som i detta fall, så kommer det att leda till att ett stort antal järvar skjuts, och det kommer otvivelaktigt att försvåra järvens återhämtning till en gynnsam bevarandestatus.

Slutsats: Föreningen anser att länsstyrelsen inte har visat att förutsättningen i jaktförordningen § 23 a om att jakten inte försvårar uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus skulle vara uppfylld.

Allvarlig skada

Att järv kan orsaka skada på renar är oomtvistat. Vad som måste bedömas är dock om skadorna i det aktuella fallet har en sådan omfattning att det är att betrakta som *allvarlig* skada enligt villkoret i jaktförordningen. Föreningen menar att länsstyrelsen inte har visat att så är fallet.

Föreningen efterlyser en redovisning av skadornas omfattning, som länsstyrelsen säger sig ha bedömt i detta enskilda fall.

På sidan 3 i beslutet läser vi:

”Enligt förlustmodellen som Sametinget och Länsstyrelserna använder sig av för att beräkna samebyarnas skadenivå så ligger Jijnjevaerie sameby på en skadenivå på 23% enligt 2015 års beräkningar. Årets skadenivå har ännu inte kunnat beräknas då årets renräkning ännu inte har ägt rum men de indikationer som samebyn har från årets kalvmärkning och slakt visar att förlusterna ännu är stora.”

Föreningen efterlyser ett objektiva underlag som visar hur stor del av de indikerade förlusterna som bevisligen orsakats av rovdjur, samt hur stor del av dessa som orsakats av järv.

Det är väl känt att järv ofta utnyttjar kadaver av lodjursslagna byten, eftersom järven själv endast är en framgångsrik renjägare under för renen särskilt svåra snöförhållanden⁴.

I en vetenskaplig artikel⁵ från 2012 beräknade forskarna att en järvföryngring orsakar 94 renars död per år. Jijnjevaerie sameby har 4 800 renar som högsta tillåtna renantal⁶. Vilket det aktuella renantal i samebyn är har föreningen inte lyckats få fram siffror på, det redovisas inte som offentliga handlingar, men enligt artikel i Östersunds-Posten⁷ hade Jijnjevaerie 3 500 renar år 2011. Om vi antar att renantalet fortfarande är i storleksordningen 3 500 renar så skulle det innebära att den inventerade järvföryngringen orsakar knappt 2,7 procents årlig förlust.

2,7 procent är mindre än en niondel av de totala förluster om 23 % för år 2015 som länsstyrelsen hänvisar till i beslutet. Det är också bara en dryg fjärdedel av den toleransnivå på 10 % som omnämns. Föreningen menar att detta innebär att denna förlust inte kan utgöra *allvarlig* skada i jaktförordningens mening.

Slutsats: Vi kan inte se av beslutsunderlaget att länsstyrelsen visat på vilket sätt det är risk för *allvarlig* skada om dessa två järvar inte skjuts, eller vilken omfattning av skador som järvarna står för. Föreningen menar därför att det inte går att bedöma att skyddsjakten sker för att undvika *allvarlig* skada, och att det rekvisitet därför inte är uppfyllt.

4 Mattisson, J. 2011. Interactions between Eurasian Lynx and Wolverines in the Reindeer husbandry area. Doktorsavhandling, Sveriges Lantbruksuniversitet.
<http://pub.epsilon.slu.se/2441/>

5 Hobbs, T., Andrén, H., Persson, J., Aronsson, M. & Chapron, G. 2012. Native predators reduce harvest of reindeer by Sámi pastoralists. *Ecological Applications* 22 (5): 1640-1654.
http://www.wolverineproject.se/uploads/1/3/9/2/13929225/ecological_applications_2012_hobbsnative_predators_reduce_harvest_of_reindeer_by_smi_pastoralists221640-16545.pdf

6 <https://www.sametinget.se/8804>

7 <http://www.op.se/jamtland/krokom/jijnjevaerie-sameby-haller-pa-att-kollapsa>

Övrigt

Svenska Rovdjursföreningen uppfyller de villkor för rätt att överklaga som anges i 13 § 16 kap miljöbalken. Att denna överklaganderätt även gäller beslut om jakt framgår av Högsta Förvaltningsdomstolens beslut den 18 december 2015 i mål nr 312-15. Ifall Förvaltningsrätten skulle hysa tvivel om något av detta, så anhåller Svenska Rovdjursföreningen om att få inkomma med ytterligare handlingar till stöd för detta.

För Svenska Rovdjursföreningen,

Torbjörn Nilsson
Ordförande